

Ραδιοφωνική έκπομπή διά
τὴν 3 Μαΐου 1970
καὶ ὥραν : 22.30 -23.00

τὴν ἐκπομπὴν παρουσιά-
ζουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ
καὶ ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥ-
ΚΑΚΗΣ. Τραγουδοῦν ἡ ΚΑΒΙΩ
Δ Ε Ν Α Ρ Δ Ο Υ.

64^α

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Προχθὲς εἶχαμε πρωτομαγιά Δημήτρη καὶ νομίζω ὅτι ἀνέκαθεν ἡ πρωτομαγιά, ἦτανε μιὰ μεγάλη ἀθηναϊκὴ εὐκαιρία γιὰ γλεντοπόπι
ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πραγματικά. Ἡ Πρωτομαγιά στὰ παλαιότερα χρόνια, πολὺ πρὶν ἀρχίσει νὰ ἐορτάζεται ὡς ἐργατικὴ Πρωτομαγιά, πανηγυριζότανε στὴν Ἀθήνα μὲ ἐξαιρετικὴ λαμπρότητα καὶ ἐνθουσιασμό.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κάποτε μοῦ εἶχες διηγηθεῖ ἕνα χαριτωμένο ἐπεισόδιο σχετικὸ μὲ τὴν Πρωτομαγιά. Ὁ ρομαντικὸς ποιητὴς τῆς παλαιᾶς Ἀθήνας, ὁ Ἀχιλλεὺς Παράσχος εἶχε γράψει καὶ δημοσιεύσει τὸ περίφημό του ποίημα : Δρέψατε πάλιν ἐρασταί, εὐδαίμονες ναρκίλους - εἰς τοῦ Μαῖου τοὺς φιαδρούς καὶ εὐώδεις παραδείλους...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναι, μπράβο πού τὸ θυμίσαι. Τὸ πρῶτ' τῆς παραμονῆς τῆς Πρωτομαγίας εἶχανε δημοσιευθεῖ οἱ στίχοι καὶ τὸ ἀπόγευμα ὁ Παράσχος πήγαινε στὰ Πατήσια γιὰ τὴν Πρωτομαγιά μ' ἕνα ἀμάξι, ὅταν ὁ ἀμαξῆς γυρίζει καὶ τοῦ λέει : Συμπαθεῖτε με κύριε Παράσχο, μὰ τὸ σημερινὸ σας ποίημα γιὰ τὴν Πρωτομαγιά δὲν ἦτανε σωστό.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ἄκουσον, ἄκουσον... φωνάζει ὁ Παράσχος. Τολμᾷ ἕνας ἀναιδέστατος ἀμαξηλάτης, νὰ λέγη εἰς τὸν Παράσχο ὅτι τὸ ποίημά του δὲν εἶναι σωστό.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δὲν εἶναι σωστό κύριε Παράσχο, τοῦ ἀπαντᾷ ὁ ἀμαξῆς. Ζέρετε τί γράφετε στὸν πρῶτο στίχο : Δρέψατε πάλιν ἐρασταί εὐδαίμονες, ναρκίλους... Τὸν Μάη, κύριε Παράσχο, νάρκισοι δὲν ὑπάρχουνε.

- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Τί λέγεις αναιδέστατε ! Δέν υπάρχουν νάρκισσοι τόν Νάϊον;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν υπάρχουν κύριε Παράσχο. Νά, ἔς ρωτήσωμε τόν πρῶτο ἀνθοπώλη πού θά συναντήσωμε...
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Πραγματικά, ἡ ὁδός Πατησίων ἦτανε γεμάτη ἀπό πλανοδίους ἀνθοπῶλες πού πουλοῦσανε Νάηδες. Σταματᾷει ὁ ἀμαξᾶς καί ὁ Παράσχος ζητᾷ νάρκισσους. Ὁ ἀνθοπώλης τόν πῆρε στόν μεζέ : Νάρκισσοι μήνα Νάη κύριε Παράσχο ; Δέν ὑπάρχει τέτοιο πρῶγμα. Ὁ Παράσχος ὅμως εἶχε βρεῖ τήν δικαιολογία του : Ναι, εἶπε στόν ἀμαξᾶ. Πιθανόν νά μήν ὑπάρχουν νάρκισσοι τόν Νάϊο, μά ἐγώ αὐτό τό ἔγραφα : ποιητικῆ ἡ ὁ ἰ ἰ α...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί ὁ ἀμαξᾶς πού δέν τό κατάλαβε καλά αὐτό, τοῦ ἀπήντησε. Τό ξέρω κύριε Παράσχο. Ἐγώ μόλις τό διάβασα αὐτό, εἶπα πώς εἶναι ποιητικῆ ἡ ὁ ἰ ἰ α !
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Ναι ναι, τό θυμᾶμαι τώρα. Ὅμως ὅπως ἡ Ἀθήνα ἔχει τήν ρομαντικῆ της ἱστορία, θά ~~εἶναι~~ πρέπη καί τά λουλούδια νά ἔχουν τήν ἀθηναϊκή τους ἱστορία. Ἀπό πότε ἀρχίζει ἔραγε ἡ ἱστορία τῶν λουλουδιῶν στήν Ἀθήνα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Οἱ ἀθηναῖοι πάντοτε ἀγαποῦσαν τά λουλούδια καί ἀπόδειξις εἶναι ὅτι ὅταν ἦρθε στήν Ἀθήνα ὁ λόρδος Βύρων, στέ 1811 ἐδῶ καί ἑκατόν ἑξήντα χρόνια, βρῖσκει στήν αὐλή τοῦ μοναστηριοῦ τῶν Καπουτσίνων, ὅπου ἔμεινε, γλάστρες μέ μαντζουράνες καί βασιλικούς, μικρά παρτέρια μέ τριανταφυλλιές καί γαρυφαλιές καθῶς καί ἕνα ὀλόκληρο δέντρο, μά γιασεμιά ... Ἄλλως τε καί τήν περίφημη κόρη πού ἀγάπησε, τήν Θηρεσία Μαυρη...
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Τήν περιλάλητη κόρη τῶν Ἀθηνῶν ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νάλιστα, αὐτήν τήν Θηρεσία Μαυρη πού ἔμεινε γνωστή ὡς κόρη τῶν Ἀθηνῶν ἀπό τό ποίημα τοῦ λόρδου Πάυρον, πῶς τήν ἐγνώρισε ; Τήν εἶδε γιά πρώτη φορά νά ποτίζη γλάστρες μέ γεράνια στό ἐδάφινο μπαλκόνι τοῦ σπιτιοῦ της.

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ** Καλά, δέν έχω αντίρρησηι ότι αύτή είναι ή ιδιωτική πρωτο-βουλία για τά λουλούδια. Όμως, όταν σ'έρωτώ για τήν ιστορία τών λουλουδιών, έννοώ τήν επαγγελματική ιστορία τών λουλουδιών.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Τήν επαγγελματική ιστορία ; 'Από ποσ νά τήν αρχίσωμε ; Μου έλεγε κάποιος παλαιός άθηναϊος ότι πρόλαβε στά 1870, έδω κι' ένατό χρόνια δηλαδή, τόν μπάριμπα Λάζαρο.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ** Τί ήτανε ό μπάριμπα Λάζαρος ; 'Ανθοπώλης ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Πλανόδιος. Κηφισιώτης ήτανε καί κατέβαινε από τήν Κηφισιά κάθε Κυριακή πρωί, μέ τό γαϊδουράκι του φορτωμένο μέ λουλούδια. Καί διαλαλούσε τό εμπόρευσμά του μέ στίχους...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ** Σώπαινε βρέ άδελφέ. 'Ο Λάζαρος διαλαλούσε τά λουλούδια του μέ στίχους ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Γιατί όχι ; 'Ο μπάριμπα Λάζαρος, ό πλανόδιος άνθοπώλης τής Κηφισιάς, είχε τήν διαίσθησι ότι άφού τά λουλούδια είναι μιá ποιητική έκφρασις τής ζωής, θά έπρεπε νά διαλαλούνται καί κάπως πιό ποιητικά. Καί πρώτα πρώτα διαλαλούσε τό μαγαζί του ποιό μαγαζί του ; Τόν γαϊδάρο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Τόν γαϊδουράκι του, μέ τό λουλουδένιο του φόρτωμα λάγοντας ; 'Εδω λουλουδοπάζαρο - πού 'ρχεται μέ τόν Λάζαρο.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ** 'Θραϊότατο είναι. 'Εδω λουλουδοπάζαρο - πού 'ρχεται μέ τόν Λάζαρο. Φαντάζομαι ότι θά έσπασε τό κεφάλι του για νά βρη αύτήν τήν πλούσια όμοιοκαταληξία.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Δέν άποικλείεται. Πάντως τήν είχε βρει καί ίσως λόγω τής όμοιοκαταληξίας νά διεφήμιζε τό εμπόρευσμά του μ'έπιτυχία. Όπως δήποτε έλεγε ύστερα :
 Πάρτε κρινα καί ζουμπούλια
 Τριαντάφυλλα καί γιούλια,
 μαργαρίτες, πασχαλιές
 γλάστρες μέ γαρουφαλιές.
 "Εχω σεις παρακαλώ
 ναστανόχωμα καλό !

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

Δέν ήτανε καί άσχημοι οί στίχοι του λάζαρου. Πάντως ό Κηφι-
σιώτης αυτός ήτανε πλανόδιος άνθοπώλης καί σαν κι' αυτόν θα
ύπήρχαν ίσως κι' άλλοι, όπως ένας Μενιδιάτης, ανώνυμος αυ-
τός γιατί ό ίδιος φώναζε στους δρόμους : Γλάστρες καί λουλου-
δικιά : 'Ο Μενιδιάτης !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Πλανόδιοι όλοι αυτοί οί άνθοπώλες ~~θα~~ πριν από ένατό χρόνια.
'Ο πρώτος άνθοπώλης που φαίνεται αυτήν τήν εποχή με κατάστη-
μα συστηματικό, τό πρώτο άνθοπωλετόν με έλλα λόγια, είναι
ένας όνό ματι Φασούλης ή Φασουλής που ένοιξε τό μαγαζάκι
του κοντά στην έκκλησία της 'Αγίας Ειρήνης, στην όδόν Αί-
όλου.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

Τί περίεργο ! 'Εμετ στην μικρή πλατεία της 'Αγίας Ειρήνης
ύπάρχει καί σήμερα άκόμη άγορά λουλουδιών, ιδίως σέ ~~φασούλες~~
σπόρους καί φυτώρια.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Ναι, είναι κατάλοιπον αυτή ή άγορά της πρασινάδας από τόν
καιρό καί τό μαγαζάκι του Φασούλη, ό όποτος όταν ε ζδε πώς
τό άνθοπωλετό του είχε πιάσει καί ή δουλειά του πήγαινε καλά
μετεκόμισε σέ καλύτερο μέρος, στην αρχή της όδου 'Ερμού
δίπλα στό ζαχαροπλαστείο του Ζαβορίτη. Δεύτερος ~~άνθο-~~ άνθο-
πώλης με μαγαζί, ύπηρξε στην 'Αθήνα ό Γιώργης ό Κιτάντης
που ένοιξε άνθοπωλετόν άπέναντι από τόν Φασούλη, στην όδόν
'Ερμού καί αυτός, κοντά στην πλατεία Συντάγματος. 'Ο γυιός
του Γιώργη του Κιτάντη, ό Κώστας ό Κιτάντης είναι κι' αυτός
άνθοπώλης σήμερα καί έχει μαγαζί στην λεωφόρο βασιλίσσης
Σοφίας, στά παλιά 'Ανάκτορα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

'Εμετ που είναι μαζεμένοι όλοι οί σύγχρονοι άνθοπώλες :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

'Εμετ άκριβώς βρίσκεται καί ό παλαιότερος άνθοπώλης της
'Αθήνας, ή μάλλον ό γυιός καί κληρονόμος του Κιτάντη του
παλαιότερου άνθοπώλου της πρωτεύουσας. "Οπως έκείνη περίπ

τήν ἐποχή, τὰ ἀνθοπωλεῖα, συστηματικά ἀνθοπωλεῖα ἀρχίζου νά πληθαίνουν στήν Ἀθήνα, γιατί πρὶν ἀπὸ τὸ 1900 ἢ γύρω σ' αὐτήν τήν ἐποχή, τήν ἀλλαγὴ τοῦ αἰῶνος, ἀνοίγουν τρία ἀνθοπωλεῖα ποὺ ἔφησαν ἐποχὴ καὶ ὀνόματα στήν πρωτεύουσα : Ὁ Τσοθτσος ποὺ δέν ὑπάρχει πιά, ὁ ~~Παλιόρα~~^{Γιώργης} ὁ Καντόρος καὶ ὁ Νικόλαος Φλεριανός. Ἀπὸ τοὺς πρωτοπόρους αὐτοὺς τοῦ ἐμπορίου τῶν λουλουδιῶν, σήμερα ὑπάρχουν μόνον οἱ κληρονόμοι τοῦ Φλεριανοῦ καὶ τοῦ Κιτάντη.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ

Σήμερα ὅμως ἡ Ἀθήνα λουλουδοπρατεῖται κυριολεκτικά. Κάθε δρόμος καὶ ἀπὸ τοὺς κεντρικοὺς ἔχει τρία καὶ τέσσερα ἀνθοπωλεῖα, ἀφοῦ καὶ κάθε συνοικία ἔχει τὰ ἀνθοπωλεῖα της. Καὶ αὐτὸ τὸ καταλαβαίνω πολὺ καλὰ : Τὸ λουλουδί εἶναι χρήσιμο στόλισμα στό σπίτι. Ἄλλοτε, κάθε σπίτι εἶχε καὶ τὸ ἀπαραίτητο περιβολάκι του καὶ οἱ νοικοκυρές εὐκολα κόβανε λουλούδια δικὰ τους γιὰ νὰ στολίσουν τὰ ἀνθοδοχεῖα τους. Σήμερα ὅμως : Σήμερα τὸ πρόβλημα δέν λύνεται παρά μόνο μὲ τὴν προσφυγὴ στ' ἀνθοπωλεῖα. Πάντως, πρὶν προχωρήσωμε στήν ἱστορία τῶν λουλουδιῶν στήν Ἀθήνα, καλὸ θὰ ἦτανε νὰ θυμηθοῦμε καὶ κανένα παλιὸ ρομαντικὸ τραγοῦδι. Ὑπάρχει μιὰ γλυκύτατη μελωδία κάποιου κερκυραίου συνθέτου Πινατώρου : Μάτια ποὺ δέν βλέπουν, εὐκολα ξεχνοῦν... θὰ μᾶς τὴν θυμίσῃ αὐτὴ τὴν μελωδία ἢ φωνὴ τῆς φίλης μας Κλειῶς.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ (μὲ συνοδεία πιάνου) Μάτια ποὺ δέν βλέπουν, εὐκολα ξεχνοῦν
Κ.τ.λ. Κ.τ.λ..

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

"Ἄς ποῦμε τώρα κάτι καὶ γιὰ τὴν ἀθηναϊκὴ Πρωτομαγιά Γιάγκο ποὺ εἶχε τὸ ὀδίαίτερο γνῶρισμα νὰ εἶναι μιὰ ἀπὸ τίς ὀμαδικές ἐορτές τῆς παλιᾶς Ἀθήνας. Ξέρεις ὅτι ἡ Πρωτομαγιά ἦτανε πάντα μιὰ ἐορτὴ μετακομιζομένη :

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Μετακομιζομένη, τί ἐννοεῖς :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐδῶ κι' ἐκατὸ χρόνια, στὰ 1870 μὲ 1890, ἡ Πρωτομαγιά πανηγυριζότανε ἀπὸ τὸν λαὸ στήν Κολοκυνθοῦ. Ἐκεῖ βρισκόντουσαν τὰ περιβόλια τότε.

- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Κι' ὅσοτετα μετεφέρθη ἡ Πρωτομαγιά :
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἐχομε μιάν ἀναμφισβήτητη μαρτυρία, μιὰ θλιβερή διαπίστωση ὅτι στὰ 1890, οἱ ἄθηναῖοι πήγαιναν γιὰ τὴν Πρωτομαγιά στοὺς Ἀμπελοκήπους.
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Ἐ ζῆρες ὅτι ἔχομε μιὰ θλιβερή διαπίστωση. Ποιὰ εἶναι ἡ θλιβερή διαπίστωση γιὰ μιὰ ἐορτὴ γεμάτη εὐθυμία :
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Εἶναι ἐξακριβωμένο ὅτι στοὺς Ἀμπελοκήπους γνωρίστηκαν ἀπὸ κοντὰ ὁ Πιμῆκος μὲ τὴν Μαίρη, στὰ 1891, ἐδῶ κι' ὀγδόντα χρόνια καὶ ξέρομε ὅτι αὐτὸς ὁ ἔρωτας, αὐτὴ ἡ γνωριμία κατέληξε στὴν διπλὴ τους αὐτοκτονία.
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Μάλιστα. Καὶ ἀργότερα, ἡ Πρωτομαγιά μεταφέρεται πάλι στὰ Πατήσια ὅπου καὶ μένει ἀκόμη.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μένει στὰ Πατήσια, χωρὶς ὅμως νὰ παρατηρηταί ἐκεῖνο τὸ καιρὸ, ἐκεῖνο τὸ γλεντοκόπι πού γινότανε ἔλλοτε. Εὐέφου Γιάγιο, γύρω στὰ 1910 ἕως 1920, ὅλη τὴν ὁδὸν Πατησίων, μιὰ ἀτέλειωτη σειρά ἀμάξιων, μὲ μόνιπα· λαντῶ καὶ βιτώριες καὶ σουστες ἀκόμη νὰ περπατᾷ σιγὰ σιγὰ μὲ βῆμα σημειωτὸν ἀπὸ τὸν συνωστισμό. Παραπονή Πρωτομαγιάς... Τὰ ἀμάξια εἶναι γεμάτα κόσμος καὶ κατὰφορτα ἀπὸ λουλούδια. Δεξιὰ κι' ἀριστερὰ τοῦ δρόμου, στὰ πεζοδρόμια καὶ στὰ σπίτια ἀκόμη, πού δέν ἦτανε τότε πολυκατοικίες μὰ τὸ πολὺ δίπατα σπίτια, κόσμος καὶ κοσμάκης πεζός, πετοῦσε λουλούδια στοὺς ἐποχουμένους καὶ ἀπὸ τ' ἀμάξια πετοῦσαν λουλούδια στοὺς πεζοὺς. Χαλασμός κόσμου... Θωνές, τραγούδια, ~~περὶ τὴν~~ πειράγματα, πολλές φορές καὶ χοντρά ἄστετα πού κατέληγαν σὲ μικροσυμπλοκὲς καὶ καυγαδάκια, ἔνεκα ἢ αἰώνια ἑλληνικὴ παρεξήγησις καὶ τὸ προαιώνιο νεοελληνικὸ φιλότιμο... Κι' ἔχομε γι' αὐτὴν τὴν κατάστασι, μιὰ ἀναμφισβήτητη μαρτυρία, ἕνα ντοκουμέντο τῆς ἐποχῆς
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Ἀσφαλῶς στίχους τοῦ Σουρή.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιάγγο μου τό πατάλαβες καί γι'αυτό άείζει νά διαβάσης
έσύ τό σχετικό κείμενο του Σουρη.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ (Διαβάζει) Καλώς τονε τόν Μάη μέ τούς γλυκούς ζεφύρους
μέ τά πουκιά τά φρέσκα, τούς μυρωδάτους τσίρους
μέ τ'άνθη, μέ τά ρόδα, μέ τά χλωρά γρασίδια
μέ μουσικές, τραγούδια κι'έρωτικά παιγνίδια.
Γέλια, φωνές, μεθύσια,
ψυχή μου στά Πατήσια !

Γιά όέτε τί μαγεία στών Πατησιών τό μέρος
έδω σαν πεταλούδα κρυφοκετα ό έρωσ,
έδω οι Μοῦσες όλες, έδω ή 'Αφροδίτη
έδω ή Θεσσαλία κι'ή "Ηπειρος κι'ή Κρήτη.
Γέλια, φωνές, μεθύσια,
ψυχή μου στά Πατήσια.

Ααλώς τονε τόν Μάη πού μᾶς άναστατώνει
ή φύσις μέ γρασίδι τίς έξοχές της στρώνει
ροδακινιές άνθίζουν, μοσχοβολούν τά πάντα
μοσχοβολά καί σπόρδο σέ κάθε μιά λουάντα,
Γέλια φωνές μεθύσια,
ψυχή μου στά Πατήσια !

Καλώς τονε τόν Μάη πού μᾶς θυμίζει νειάτα
μέ θαλερές έλπίδες καί όνειρα γεμάτα
Καλώς τονε τόν Μάη, νά λέμε μεταξύ μας
"Αχ ! Νά 'ταν πάντα Μάης, ή άχαρη ζωή μας.
Γέλια, φωνές, μεθύσια,
ψυχή μου στά Πατήσια.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι'έδω χωρά μιά μικρή άθηναϊκή έρευνα καί άμφισβήτησις.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δηλαδή ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Όί στίχοι αυτοί του Σουρη, είναι γραμμένοι στα 1878. Πρό-
σεξες τήν χρονολογία ; 1878 Γιάγγο. Δηλαδή έδω κι'έ-
νενηντα δύο χρόνια. Έμεϊς λέμε ότι τέ Πατήσια, δηλαδή έγώ
τό λέω, αρχίζουν νά γίνωνται τόπος πρωτομαγιάτικου έορτα-
σμοῦ γύρω στα 1900. Πώς λοιπόν συμβαίνει νά σημειώνη ό
Σουρης τά Πατήσια σέ πρωτομαγιάτικους στίχους καί νά λέη :
Γέλια φωνές μεθύσια - ψυχή μου στά Πατήσια !

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Αλήθεια, πώς συμβαίνει αυτό ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Η εξήγησις εἶναι ἀπλουστάτη. Ναι, εἶναι γεγονός ὅτι ἐνενηντα χρόνια πρὶν, τόπος, καθιερωμένος τόπος πρωτομαγιάτικου πανηγυρισμοῦ ἦτανε οἱ 'Αμπελόκηποι. 'Η δόξ Πατησίων μετὰ τὴν στάσι Δεβίδη, πού εἶναι σήμερα κέντρον, ἐθεωρεῖτο ἐξοχή. Μετὰ τὴν στάσι Δεβίδη, ὑπῆρχαν βέβαια μερικὰ ἀραιὰ σπίτια, μὰ κυρίως πρὸς τ'ἀριστερά, δέν ὑπῆρχαν παρά περιβόλια καὶ μπιστάνια. Λαχανικὰ καὶ φρούτα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αὐτό τό φαντάζομαι, γιατί ἔχω ἀκούσει σέ παλιὰ τραγούδια. Ἐνα λαϊκό τραγούδι τοῦ Μωραϊτίνη γιά τὴν πατάτα : Μικρή μου Πατησιώτισσα, τὴν ἀποκαλεῖ τὴν πατάτα ὁ Τίμος Μωραϊτίνης.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καλὰ πού τό λές. Καί ξέρεις ἀπό πότε χρονολογεῖται αὐτό τό χαριτολογικό τραγουδάκι ; 'Από τὰ 1918, ἐδῶ καί πενήντα δύο χρόνια μόνο. Στά 1918, εἶχε γίνει ὁ μέγανος ἀποικεισμός τῆς 'Ελλάδος ἀπό τοὺς ἀγγλογάλλους. Τὰ τρόφιμα λείψανε καί ἡ πατησιώτικη πατάτα ἔγινε ἔφρανη. 'Από μιὰ δεκάρα τὴν οὐκ πού πουλιότανε, εἶχε φτάσει στίς τέσσερις καί πέντε δραχμές. Κι' ἔγραφε ὁ Μωραϊτίνης στά 1918 : Μικρή μου Πατησιώτισσα - ἔγινες παριζιάνα - ἔγώ μωρέ σ' ἐπότισα - 'Αμάν, ἀμάν... Φυγαμε ὁμως ἀπό τό θέμα μας

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Λέγαμε ὅτι στά 1878 ὅταν ὁ Σουρῆς ἔγραφε : Ψυχὴ μου στά Πατήσια δέν ἦτανε καθιερωμένος τόπος γιά πρωτομαγιάτικο πανηγυρισμό τὰ Πατήσια.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι. "Ομως ἦτανε ἓνα χάρμα ἀπό πρεσινάδα λόγῳ τῶν περιβολίων. Σήμερα δέν βλέπεις παρά πολυκατοικίες καί πολυτελέστατα μαγαζιά. Τότε δέν ἔβλεπες παρά πράσινο, ὀργιαστικό πράσινο, ἀπό τίς ντοματιές, τίς ἀγκιναριές, τὰ μαρούλια, τὰ λάχανα καί τόσα δέντρα δέν νομίζεις ὁμως ὅτι πρέπει νά ποῦμε καί κανένα τραγούδι γιά νά ποικίλωμε τὴν φλυαρία μας ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί μάλιστα νά θυμηθοῦμε ἓνα περίφημο τραγούδι, μέ σπανιόλικη μελωδία, ἀπό μιὰ ἰσπανικὴ ἐπιθεώρησι " Γυράν Βία " πού εἶχε πρὸς στίχους ἑλληνικοὺς καί ἑλληνικὴ ἰθαγένεια.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κατάλαβα ποιό έννοεις. τό περίφημο ένκεινο και χιλιοτραγου-
δημένο : βλέπω στόν ούρανό.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ 'Αυτό άκριβώς πού τό λέει τόσο νόστιμα ή κλειώ.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ (ΜΕ συνοδεία πιάνου) "Όταν ό ναύτης - μέσ'τή γαλήνη
θυμάται έκείνη - πού έχει μένει
μέσ'τό νησί του - τό πατρικό του
μέ τί καημό του - τής τραγουδά :

Βλέπω στόν ούρανό - τ'ήστρο τό φωτεινό
ό ναύτης όδηγει - τήν βάρκα του στην γη.
Βόηθα τον Παναγιά, νά 'χη καλά πανιά
νά φτάση στην στερηά - νά 'βρη παρηγοριά.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αυτό λοιπόν τό τραγουδι, εΐχε τόση έπιτυχία στόν τόπο μας
εΐχε τόσο έκλαϊνευθει, ώστε στά 1918, τήν έποχή του άποκλει-
σμού πού λέγαμε πριν, ό κόσμος διεσκέδαζε τήν πεΐνα του
και τραγουδούσε μέ άλλους στίχους, λαϊκής έμπνεύσεως και
κατασκευής : Βλέπω στόν ούρανό - ένα φωμί διπλό - και
κάτω εις τήν γη - οΰτε μπουκιά μισή. Βόηθα μας αναγιά -
νά φάμε και σχοινιά - και βότσαλα φιλά - ^{κι'ας ειμαστε} ~~καλά~~ καλά.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Κάτι άλλο θέλω νά πουμε Δημήτρη. Και στην 'Αθήνα και σ'όλη τήν
'Ελλάδα τήν πρωτομαγιά, συνηθίζεται κατά κόρον ή σκορδαλιά.
Γιατι άραγε :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ποιός νά ξέρη Γιάγιο : 'Υπάρχουν έθιμα χαμένα στα βάθη των
αιώνων. Εΐναι βέβαια άναμφισβήτητο ότι τό σκόρδο και ή σκορδαλι-
είναι από έτων πρωτομαγιάτικη τροφή, άφοΰ υπάρχει κι'ένα λαϊκό
τετράστιχο γραμμένο από τά 1880 :

Σΐς τό λέω για συμβουλή σας
μήν φιλάτε τήν καλή σας
μήν τής δόνετε φιλια
τήν Πρωτομαγιά διότι
θά βρωμάη σκορδαλιά !

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ "Αχρηστη όμως συμβουλή, γιατί κι'ένκενος θα έμύριζε σκορδα-
λιά κι'έτσι δέν θα έννοιωθε τήν μυρουδιά τής καλής του.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Όμως έκτός από τήν σκορδαλιά, έκτενο πού εἶναι περίεργο Πρωτομαγιάτικο ἔθιμο, εἶναι τό μονόσκορδο. Τό ξέρεις τό μονόσκορδο ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αὐτό δά ἔλειπε νά μήν ξέρω τό μονόσκορδο. "Ένα σκόρδο πού ἀπό ἰδιοτροπία τῆς φύσεως δέν ἔχει σκελίδες κάτω ἀπό τό πούκαμισό του, μά εἶναι μονό, μέ μιᾶ σκελίδα μόνο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Λοιπόν τό μονόσκορδο θεωρεῖται ἀπό τόν λαό, σάν ἀντίδοτο τῆς βασκανίας, ἀφοῦ τό πουλούσανε καί τό διαφημίζανε : Μονόσκορδο γιά τό μάτι. Καί φυσικά κανένας ἀθηναῖος δέν δεχότανε ν' ἀγοράσῃ λουλουδένια στεφάνι, τόν Μάη πού λέμε, χωρίς μονόσκορδο κρεμασμένο στή μέση.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Νομίζω πώς εἶναι πανελλήνιο τό ἔθιμο ἢ μάλλον ἡ πρόληψις ὅτι τό σκόρδο γενικῶς, ἐπειδή εἶναι ἄ ψ ὕ ὄχι μόνο στήν γεύσι ἀλλά καί στήν ὄρασι, ἀφοῦ φέρνει δάκρυα σάν τό προμμυδι, θά ἐκρησιμοποιεῖτο πάντα κατὰ τῆς βασκανίας. Τί εἶναι ἡ βασκανία ; Τό μάτιασμα πού λέει ὁ λαός. Γι' αὐτό ὑπάρχει πάντα ἡ ἀπάντησις σέ περίπτωσι θαυμασμοῦ : Σκόρδα στά μάτια σου.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αὐτό πού λές Γιάννη μου φαίνεται πολύ σοφό καί μάλιστα, μέ βάζει σέ μιᾶ σκέψι : "Ίσως ἀπ' αὐτό οἱ παλαιοί ἀθηναῖοι ἀποκαλούσανε τίς ἐρωμένες τους : σκορδόπιστες. Πού ἤσουνε Βαγγέλη ; ρωτοῦσε κάποιος ἕνα φίλο του. Καί ἡ ἀπάντησις ἦτανε : Μέ τήν σκορδόπιστη...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γιᾶ νά μήν τόν ματιάσουν πού αὐτός εἶχε φιλενάδα ἐνῶ ὁ ἄλλος ἔσως νά μήν εἶχε. Κι' ἐν ἦτανε μάλιστα ξανθή ἡ φιλενάδα του, πρᾶγμα σπάνιο γιά τίς ἀθηναῖες τήν ἐποχή πού δέν χρησιμοποιούσανε ὀξυζενέ καί ἄλλα ξανθοποιητικᾶ μέσα, τότε ὁ ἐρωτευμένος τραγουδοῦσε κατὰ κανόνα τήν Τρελλή Ξανθοῦλα τοῦ Κοκκίνου.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα, τήν Τρελλή Ξανθοῦλα πού θά τήν ἔκουφα πολύ εὐχαρίστως

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δέν εἶναι δύσκολο. Ἡ φίλη μας ἡ Κλειώ θά μᾶς τήν θυμίσῃ.
ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Τρελλή Ξανθοῦλα κ. τ. λ. κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ ~~Πάρα πολλά~~ Για να ξαναγυρίσωμε στο μονόσκορδο Γιάγιο, πρέπει να ξέρης ότι όλοι οι χωρικοί των Μεσσηνίων καλλιτεχούσανε τέ μονόσκορδα, για να 'χουνε τήν εύκαιρία να τά μωσχοπουλήσουνε τήν παραμονή της Πρωτομαγιάς στην 'Αθήνα. 'Εδώ οι Μήδεις... τρεις δραχμές οι Μήδεις... φώναζε ο πλανόδιος άνθοπώλης στην δόον Πατησίων. 'Ο ύποψήφιλος αγοραστής ρωτούσε : Είμαι μέ μονόσκορδο ; Καί ο πωλητής άπαντούσε : Μέ μονόσκορδο πέντε δραχμές.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί λές βρέ Δημήτρη ; Δυό δραχμές διαφορά γιατί είχε σκόρδο ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ήτανε μονόσκορδο καί ο άθηναίος τό κυνηγούσε. Καί μέλιστα μερικοί χωρικοί, για να κάνουνε τό μονόσκορδο, πιά άναταμάχητο για τό μάτιασμα, τό στολίζανε μέ μία μπλέ χάντρα. Καί τό μονόσκορδο γινότανε έγκαλλώπισμα σωστό άφου είχε καί χάντρα. Τί τά θέλεις Γιάγιο μου ; Οι άθηναϊκές προλήψεις πού κατάγονται από τά χρόνια της Τουρκοκρατίας, είναι άπίθανες. Κάποια μέρα θά πρέπει ν'άφ ερώσωμε τήν κουβέντα μας στις άθηναϊκές προλήψεις

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Όπως ή πρόληψις του προξενιού. Είναι άλήθεια ότι πήγαινε ή προξενήτρα για να φτιάξη ένα συνοικέσιο μέ παράταιρα παπούτσια, ^{παπούτσι} ένα ~~καφέ~~ καφέ κι'ένα μαύρο, λόγου χάριν ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Αληθέστατο καί πολύ λογικό. Πήγαινε ή προξενήτρα να κάνει ένα συνοικέσιο, να ένωση μία κοπέλλα μ'έναν άνδρα. Δέν μπορούσε να ξέρη αν θά ταιριάζανε οι μελλοντικοί. Φορούσε λοιπόν παράταιρα παπούτσια καί είχε μαζί της κι'ένα παπούτσι άλλο πού να ταίριαζε μ'ένα από τά δυό πού φορούσε. "Αν πετύχαινε τό συνοικέσιο γύριζε να τό άναγγείλη στον γαμπρό φορώντας ταιριασμένα παπούτσια σαν να του 'λεγε από μακριά : Ταιριάζουν τά παπούτσια, ταιριάζουν τά ζευγάρια... Τέλος πάντων, αυτά θά τά πουμε μιάν άλλη φορά. Για τήν ώρα λέω να άφήσωμε για σήμερα τήν παλαιοντολογία καί να θυμηθούμε κανένα λίγο νεώτερο τραγούδι.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Θέλεις να θυμηθούμε τήν περίφημη γαλλική καντσονέτα : Μαργκερίτ ; Τήν θυμάσαι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ε, πως δέν τήν θυμάμαι ; Θά τήν άκουγα όμως πολύ εύχαρίστως

ΚΛΕΙΩ ΔΕΗΠΑΡΟΥ (Μέ συνοδεία πιάνου)

Μιά μικρή χαριτωμένη
 'Απ'τόν δρόμου διαβαίνει
 Κι'όσο τήν κοιτώ,
 νοιώθω ευρετό
~~απόλαυση από τη φωνή σου~~
 και μία χάρη τής ζητώ,
 Νά μπορώ νά τής μιλήσω
 μιά φορά νά τήν φιλήσω
 μ'αυτή ή σιληρή
 είναι σοβαρή
 και καθόλου τρυφερή.

Κι'έτσι χάνω τόν καιρό
 κι'όδυνα τήν λαχταρώ :

Τόσα χρόνια καρτερῶ
 Μαργαρίτα - Μαργαρίτα
 Ένα λόγο τρυφερό
 Μαργαρίτα από καιρό.

Κ.τ.λ. Τ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιέγκο μου πάλι πέρασε ή ώρα μας και πρέπει νά διακρίψωμε.
 'Αρεβουάρ λοιπόσγιά την ἑλλη Κυριακή, τήν ἴδια πάλι ώρα.